

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน 2) เพื่อพัฒนากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน และ 3) เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 10 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ปีการศึกษา 2562 จำนวน 127 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 127 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 271 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบประเมินผลการจัดกิจกรรม และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) โดยรายการประเมินที่มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีการนำความรู้การเกษตรจากโรงเรียนไปทำที่บ้าน หรือเผยแพร่ให้กับผู้อื่น รองลงมา คือ การทำบัญชีครัวเรือน และการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ฯลฯ ในการทำการเกษตร

2. ผลการพัฒนากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินพบว่า กิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน มีองค์ประกอบหลัก คือ 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวทางการจัดกิจกรรม 4) วิธีการดำเนินกิจกรรม 5) การประเมินผลกิจกรรม และ 6) บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง มีผลการประเมินกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.52)

3. ผลการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน พบว่า

3.1 นักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน มีการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยรวมในระดับดีมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.50) โดยทักษะที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทักษะการทำงานร่วมกัน รองลงมา คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ และความยืดหยุ่นและการปรับตัว ตามลำดับ

3.2 ความพึงพอใจของครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.51) โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิต และด้านปัจจัยนำเข้า

3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.50) โดยรายการประเมินที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน”

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการจัดการกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.50) โดยรายการประเมินที่มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ นักเรียนมีการนำความรู้การเกษตรจากโรงเรียนไปทำที่บ้าน หรือเผยแพร่ให้กับผู้อื่น รองลงมา คือ การทำบัญชีครัวเรือน และการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ฯลฯ ในการทำการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากว่ากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เป็นนโยบายและวิธีการจัดกิจกรรมที่มุ่งไปที่ผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการจัดกิจกรรม ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับครอบครัว และชุมชน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ที่สามารถพึ่งตนเองได้ และที่สำคัญ ที่มุ่งให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียน ดังนั้น การที่ผู้วิจัยมีการพัฒนา ปรับปรุง จัดสรรพื้นที่การเกษตร และแหล่งการเรียนรู้ภาคการเกษตรไว้ในโรงเรียน ตลอดจนให้ครูได้นำวิธีการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ผ่านการบูรณาการในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนสอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อาชีพการเกษตรโดยการปฏิบัติจริงที่โรงเรียน ดังนั้น เมื่อทำการประเมินสภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรม จึงพบว่า โรงเรียนมีการ

ดำเนินงานของกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียน ในระดับการปฏิบัติมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2555 : 100) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ : โรงเรียนถนนอมราษฎ์บำรุง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ ได้แก่

- 1) โรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ คือ แผนการเรียนเตรียมคหกรรมศาสตร์ 2) นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน และ 3) นักเรียนมีทักษะในการดำเนินชีวิต ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ทัศนคติของผู้บริหาร 2) การเชื่อมโยงความรู้จากครูสู่นักเรียน และ 3) เครือข่ายองค์กรภายนอกและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) การกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา 2) ความทุ่มเทเสียสละของครูในโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและ 3) ความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษาอื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพียง วุฒวงศ์ (2561 : 159) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มี 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) การเสริมสร้างความตระหนัก การพัฒนาทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหา ทักษะการริเริ่มและการชี้นำตนเองของนักเรียน 2) การเสริมสร้างและพัฒนารายการยอมรับความเข้าใจในการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียน และ 3) การพัฒนาพฤติกรรมพัฒนาการตัดสินใจและแก้ปัญหา การริเริ่มและการชี้นำตนเองของนักเรียน และงานวิจัยต่างประเทศของ Weiss et al. (2014 : 263) ได้ศึกษาการพัฒนา กลุ่มวัยรุ่น (16 - 18 ปี) ผ่านโปรแกรมพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินผลของโปรแกรมการพัฒนาเยาวชนกับการประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน และตรวจสอบความรู้ของทักษะชีวิตที่พัฒนาจากโปรแกรม ได้แก่ 1) ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างเหมาะสม เช่น การมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การพบปะสังสรรค์ 2) การรู้จักปรับตัว เช่น การจัดการและการควบคุมอารมณ์ การแสดงความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น 3) การเป็นผู้มีความคิดและท้าทายกับสิ่งใหม่ ๆ รู้จักวางแผนสำหรับอนาคต โดยกำหนดเป้าหมายไว้ล่วงหน้า และ 4) เมื่อเกิดสถานการณ์คับขันสามารถแก้ปัญหาหรือแก้ไขความขัดแย้ง

2. ผลการพัฒนากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินพบว่า กิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน มีองค์ประกอบหลัก คือ

- 1) หลักการ 2) เป้าหมาย 3) แนวทางการจัดกิจกรรม 4) วิธีการดำเนินกิจกรรม 5) การประเมินผลกิจกรรม และ 6) บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง มีผลการประเมินกิจกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.52) โดยประเด็นการประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ หลักการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัด และกระบวนการจัดกิจกรรม ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นเช่นนี้

เนื่องจาก ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนากิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาข้อมูล เอกสาร บทความจากหนังสือ วารสาร คู่มือ และข้อมูลการเผยแพร่ ในอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับกิจกรรมขยายผลโครงการสนองแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะอาชีพ เช่น องค์ประกอบของทักษะอาชีพตามแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555 : 48-58) รัตนศรี พรหมใจรักษ์ (2555 : 8-9) ชนิตดา เทียนฤกษ์ (2558 : 13) จันทรเพ็ญ สุวรรณคร (2558 : 135) สรเดช เลิศวัฒนาวัฒน์ (2560 : 56-57) ยุพยง วุ่นวงษ์ (2561 : 164) กลุ่มพัฒนาระบบการแนะแนว (2561 : 13) และ กীরติ สุวรรณโณ (2562 : 39) ตลอดจนแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วย การบูรณาการในรายวิชาพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดรายวิชาเพิ่มเติมอาชีพ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับอาชีพ การจัดโครงการอาชีพ การจัดฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ การเสริมทักษะอาชีพ ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำให้เห็นว่าองค์ประกอบของกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน มีคุณภาพของกิจกรรมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และสามารถนำไปปฏิบัติในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของพยุงค์ดี นิลประดับ (2563 : 32 -33) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน โรงเรียนบ้านยางนํ้ากัลได้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 จำนวน 41 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพของแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านยางนํ้ากัลได้ มีแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 3 แหล่งเรียนรู้ คือ การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผักประหยัดพื้นที่ และการเพาะเห็ด ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีมานานไม่พร้อมใช้งาน สภาพชำรุด ขาดการซ่อมแซม ไม่ทันสมัย และไม่มีสื่อการเรียนรู้เพียงพอ 2. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า แหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความพร้อม มีคุณภาพ มีสื่อการเรียนรู้ ทันสมัย ใช้ในการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ได้จำนวน 3 แหล่งเรียนรู้ คือ แหล่งเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่ แหล่งเรียนรู้การปลูกผักประหยัดพื้นที่ และแหล่งเรียนรู้ การเพาะเห็ด 3. หลักสูตรแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านยางนํ้ากัลได้ ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร ผลการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 3 รายวิชา คือ การเลี้ยงไก่ไข่ การปลูกผักประหยัดพื้นที่ และวิชาการเพาะเห็ด โดยนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรมีทักษะอาชีพอยู่ในระดับดี การประเมิน หลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะอาชีพ ตอบสนองการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. ผลการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน พบประเด็น ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 นักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน มีการพัฒนาทักษะอาชีพ โดยรวมในระดับดีมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ทักษะการทำงานร่วมกัน ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.50) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.51) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.50) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.50) และความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.50) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการดำเนินงานการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ครูมีการบูรณาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ กิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ในแต่ละกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น จะเน้นให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เช่น กิจกรรมการเลี้ยงปลา กิจกรรมการปลูกผักสมุนไพร ซึ่งนักเรียนได้ร่วมกันคิด และตัดสินใจเลือกปลูกผักที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ คือ ผักเหียง หรือ ผักเหมียง เป็นผักที่นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นร่วมกันว่า สามารถปลูกเป็นพืชแซม ในสวนยางพารา สวนมะพร้าว หรือสวนปาล์มได้ เป็นพืชที่นอกจากจะได้คุณค่าทางโภชนาการสูงแล้ว ยังสามารถส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปลูกที่บ้านหรือพื้นที่สวนของตนเอง ส่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยังชีพของนักเรียนต่อไป นอกจากนี้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ยังได้เรียนรู้ในเรื่องของการปลูกสมุนไพรชนิดอื่นอีกมากมาย เช่น หนานเฉาเหว่ย การปลูกตะไคร้ การปลูกกล้วย การปลูกข้าวโพด ฯลฯ รวมถึงการปลูกมะนาวท้อหรือมะนาวในบ่อซีเมนต์ พริกขี้หนู การแปรรูปไข่เค็ม จากการเรียนรู้ของนักเรียนในลักษณะของกระบวนการกลุ่มตามกิจกรรมการพัฒนาทักษะอาชีพตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ดังกล่าว จึงส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนเกิดกระบวนการทางสังคม ได้เรียนรู้ในเรื่องของความสามัคคี การรู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อแบ่งปันกัน ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็ได้เกิดทักษะกระบวนการคิด รู้จักตัดสินใจแก้ปัญหาาร่วมกัน รู้ว่าตนเองมีความถนัดหรือไม่ถนัดในเรื่องใด เช่น นักเรียนกลุ่มหนึ่ง อาจถนัดในกิจกรรมการปลูกผักสมุนไพร ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่ง ถนัดเรื่องการเลี้ยงไข่ไก่ หรือถนัดในเรื่องการทำปุ๋ยขี้ไก่แกลบ การเลี้ยงปลาตุ๊ก เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของฉวีวรรณ ไตรรัตน์านนท์ (2555 : 76-102) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงการ โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเรียนรู้ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะชีวิตของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม และ 2) ความสามารถในการทำโครงการของนักเรียนที่จัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และงานวิจัยต่างประเทศของ Daniele (2010 : 36-59) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบโครงการในวิชาสังคมศึกษา ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย จากสมมติฐานว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้นและในยุคโลกาภิวัตน์หรือไม่ โดยการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์ครู 3 คน ที่เห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการเรียนและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในห้องเรียนของตนเอง จุดเน้น คือ การสอนทักษะชีวิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนเตรียมตัวในการเรียนมหาวิทยาลัย การทำงาน และชีวิตหลังการเรียน อีกทั้งผู้วิจัยยังรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตครูพบว่าครูเข้าไปมีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมจากการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียน ประเด็นหลักของงานวิจัยครั้งนี้คือ ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะสำหรับชีวิต และเปลี่ยนรากฐานสำคัญของการเรียนและโครงสร้างการศึกษา และงานวิจัยของ Jansen (2013 : 87) ได้ศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นในการทำงานของช่วงวัยรุ่นที่หมายถึงการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการดำเนินชีวิตที่ได้กำหนดไว้โดยมีการจัดการเวลาเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพที่แตกต่างกัน นักวิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการประยุกต์ใช้ทักษะการสื่อสารและการบริหารเวลาเกี่ยวข้องโดยตรงกับความยืดหยุ่นและนำผลการวิจัยใช้ในการพัฒนาชุมชนและดำเนินการความช่วยเหลือกลุ่มวัยรุ่นให้สามารถประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ผลสรุปจากการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเลือกเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากโรงเรียนขยายผลไปสู่การปฏิบัติที่ครอบครัวที่บ้าน ดังปรากฏให้เห็นถึงผลงานดีเด่นที่โรงเรียนและนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินได้รับ ดังนี้

ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ระดับเขตพื้นที่ ประจำปี 2562 เหรียญทอง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูล
- 2) กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ได้รับรางวัลที่ 1 กลุ่มยุวเกษตรกรดีเด่นจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
- 3) เป็นผู้สนับสนุนแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ดีเด่นระดับจังหวัด ตามโครงการคัดสรรกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี 2562 จากเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสตูลและผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล
- 4) กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหิน ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 สถาบันเกษตรกรดีเด่น กลุ่มยุวเกษตรกร จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา
- 5) โรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินเป็นสถานศึกษาที่สนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด นักเรียนต้นแบบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รางวัลชนะเลิศ) ภายใต้กิจกรรมขยายผลแนวพระราชดำริครัวเรือนสู่ครัวบ้าน สู่พื้นฐานงานอาชีพ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

6) โรงเรียนบ้านป่าแกบ่อหินเป็นสถานศึกษาที่สนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการประกวด นักเรียนต้นแบบด้านการเกษตรดีเด่นระดับจังหวัด (รางวัลชนะเลิศ) กิจกรรมขยายผลโครงการสนองแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียนสู่ครัวบ้าน” สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจากเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านนักเรียน ประกอบด้วย

1) ได้รับรางวัลนักเรียนต้นแบบจากการขยายผลการดำเนินงานจากแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ดังนี้ 1) นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดนักเรียนต้นแบบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กิจกรรมขยายผลแนวทางพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียนสู่ครัวบ้านสู่พื้นฐานอาชีพ” ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้

2) นักเรียนได้รับรางวัลชมเชย การประกวดนักเรียนต้นแบบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ กิจกรรมขยายผลแนวทางพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียนสู่ครัวบ้าน สู่พื้นฐานอาชีพ”

3.2 ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจมากที่สุดในด้านกระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.51) และผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.50) เมื่อจำแนกรายข้อพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนพึงพอใจมากที่สุดในรายการประเมิน นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) การแต่งตั้งคณะกรรมการและครูผู้รับผิดชอบดำเนินงานการจัดกิจกรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมตามแผนงานหรือโครงการตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบการบริหาร PDCA โดยได้มีการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข โดยเริ่มจากการประชุม ชี้แจง แนวนโยบายการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดในขั้นการวางแผนร่วมกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียนในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการดำเนินงาน ผู้วิจัยเน้นให้ครูผู้รับผิดชอบ มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

นักเรียนเป็นสำคัญผ่านกระบวนการ Active Learning มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การสอนโดยใช้โครงงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ผ่านการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ผ่านประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น หรือจากบุคคลในท้องถิ่น ไม่เพียงทำให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” ด้วยความสนุกสนาน และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้เท่านั้น แต่การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด ได้ปฏิบัติจริง มีการให้วิธีการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จะทำให้นักเรียนในโรงเรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่นรักในท้องถิ่นสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ งานวิจัยที่สนับสนุนข้อค้นพบนี้ คือ งานวิจัยของสรเดช เลิศวัฒนาวณิช (2560 : 77-158) ได้ศึกษาการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่อง ของดีบ้านแพ้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของฉวีวรรณ ไตรรัตนานนท์ (2555 : 76-102) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะชีวิตในกิจกรรมแนะแนว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยโครงงาน โรงเรียนบ้านปล่องเหล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยโครงงาน โดยภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผลการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” พบว่า ครูมีการบูรณาการการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพต่อไป

1.2 ผลการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” พบว่า นักเรียนมีทักษะอาชีพในระดับดีมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ นักเรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักเลือกเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเองจนกระทั่งสามารถนำความที่ได้จากโรงเรียนไปสู่การดำเนินชีวิตครัวเรือนของนักเรียนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียน สู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแก้วบ่อหิน ในลักษณะของการวิจัยที่หลากหลายวิธี ทั้งในเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ หรือแบบผสมวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสามารถในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามแนวพระราชดำริฯ “ครัวโรงเรียนสู่ครัวบ้าน” เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน